

Adam Mickiewicz
„Pan Tadeusz”

Inwokacja (fragment)

Litwo! Ojczyzno moja! Ty jesteś jak zdrowie,

Ile cię trzeba cenić, ten tylko się dowie,

Kto cię stracił. Dziś piękność twą w całej ozdobie

Widzę i opisuję, bo tęsknię po tobie.

Apostrofa

Bezpośredni zwrot
do kogoś lub czegoś
nadaje podniosły ton

aluzja literacka
do fraszki „Na zobrowie”
Jana Kochanowskiego

Homer

Odyseja (fragment)

Porównanie homeryckie
Rozbudowane porównanie

Słuchając jej słów, jeszcze bardziej zapragnął łkać. I płakał

Trzymając w uścisku żonę, skarb swego ducha, wierną.

A jak upragniona się jawi ziemia rozbitkom, którym

Dobrze zrobioną nawę Posejdon roztrzaskał na morzu,

Gdy wichrem wzdęta, ogromna fala na nią naparła:

Niewielu wtedy zdołało wpław uciec z siwej topieli

Na ląd, a morska sól oblepia im skórę, i wchodzi

Na wytęsknioną ziemię, uratowani od śmierci –

Tak upragniony był dla niej mąż, tak na niego patrzała,

Nie chcąc rozluźnić białych łokci na jego szyi.

Cyprian Kamil Norwid
W Weronie

Nad Kapuletich i Montekich domem,
Spłukane deszczem, poruszone gromem,
Łagodne oko błękitu
Patrzy na gruzy nieprzyjaznych grodów,
Na wywrócone bramy do ogrodów,
I gwiazdę zrzuca ze szczytu.

Cyprysy mówią, że to dla Juliety,
I dla Romea łąza ta znad planety
Spada i w groby przecieka;
A ludzie mówią, i mówią uczenie,
Że to nie łązy są, ale że kamienie,
I że nikt na nie nie czeka!

**Uosobienie
(Personifikacja)**

Przypisanie rzeczom
martwym cech ludzkich.
Ożywia obraz
poetycki.

Adam Asnyk
Ulewa (fragment)

(...)

I siecze deszcz, i świszczce wiatr,
Głośniejszy się potok gniewa,
Na szczytach Tatr, w dolinach Tatr
Mrok szary i ulewa.

**Onomatopeja
(wyraz dźwięko-
naśladowczy)**

Naśladowanie dźwięku
zjawiska słowami

Franciszek Karpiński
„Pieśń o Narodzeniu Pańskim” (fragment)

Bóg się rodzi, moc truchleje
Pan niebiosów obnażony
Ogień krzepnie, blask ciemnieje
Ma granice - Nieskończony

Ignacy Krasicki
„Jagnię i wilcy”

Zawždy znajdzie przyczynę, kto zdobyć pragnie.
Dwóch wilków jedno w lesie nadybali jagnię;
Już go mieli rozerwać; rzekło: «Jakim prawem?»
«Smacznyś, słaby i w lesie!» — Zjedli niezabawem.

Adam Mickiewicz
Do M*** (fragment)

Precz z moich oczu!... posłucham od razu,
Precz z mego serca!... i serce posłucha,
Precz z méj pamięci!... Nie! tego rozkazu
Moja i twoja pamięć nie posłucha.

Oksymoron

Zestawienie
wymazów oparte
na sprzeczności.
Powoduje zaskoczenie,
zaskoczenie.

Alegoria

Poza znane -
niem dosłownym
ma znaczenie
ukryte. Tu: wilki - ziożynicy,
jagnię - mała ofiara

Anafora

Powtórzenie na
początku kolejnych
segmentów wypowiedzi.
Zwraca uwagę na treść,
wpływa na rytm.

Miron Białoszewski

„Namuzowywanie”

Muzo

NatchniuZO

tak

ci

końcówkuję

z niepisaniowości

natreść

mi

ości

i

uzo

Neologizm

Nowy wyraz utworzony zgodnie z zasadami słowotwórczymi na potrzeby utworu literackiego.

Podkreśla styl autora, nazywa rzeczy dotąd nienazwane

Jan Kochanowski
Tren VII (fragment)

Nieszczęsne ochędóstwo, żalosne ubiory

Mojej namilszej cory,

Po co me smutne oczy za sobą ciągniecie?

Żalu mi przydajecie.

Już ona członczków swych wami nie odzieje,

Nie masz, nie masz nadzieje.

Ujął ją sen żelazny, twardy, nieprzespany.

(...)

Epitet

Określa rzeczownik, dookazuje plastyczności

Eufemizm

Lagodoki znaczenie zastępowanego wyrazu, tu zamiast „śmierć”
– sen żelazny